

Dobbeltanmeldelse

Erik Barfoed: *Historien om Ingen*

Athena Farrokhzad: *Tragedierna*

Anmeldt af Anne Mari Borchert

Historien om Ingen. Skrevet af Erik Barfoed, illustrationer af Lea Dickert.

Høst & Søn, 2026. 208 sider. Pris: 229,95 kr.

Tragedierna af Athena Farrokhzad.

Albert Bonniers Förlag, 2025. 112 sider. Pris: 329 SEK.

Forlæg: Euripides' *Medea* i oversættelse af Jan Stolpe og Agneta Pleijel; Sofokles' *Antigone* og Aischylos' *Perserna*, begge i oversættelse af Jan Stolpe og Lars-Håkan Svensson. Alle tre oversættelser er udgivet på Ellerströms förlag.

To nye skandinaviske bøger tager arven op efter kanoniske værker fra den græske poesi. Begge indfører nye elementer og ændrer en hel del på handlingsforløbet, med vidt forskellige formål: mens den ene gør *Odysseen* levende for en yngre målgruppe, behandler den anden klogt og sjovt tre tragediers status som formative værker i den vestlige kulturs historie.

Erik Barfoed: *Historien om Ingen – Odysseus og hans søn*

Erik Barfoeds roman henvender sig til større børn og er flot illustreret af Lea Dickert. Titlen leder tankerne hen på Odysseus, men 'Telemakos' er faktisk romanens hovedperson. Romanen er altså en hybrid gendigtning af *Odysseen* som helhed og den mere afgrænsede udviklingshistorie om Telemakos.

Plottet starter nogenlunde som *Odysseen* med en skildring af de håbløse forhold på Ithaka små ti år efter den trojanske krig. Som i Homers *Telemachi* rejser Telemakos af sted fra øen for at genfinde sin far. Han får dog en anden og mere udfoldet rejsefælle

end hos Homer, nemlig pigen Kore hvis historie der opbygges suspense om i løbet af romanen. Deres rejse bliver også vældig lang gennem romanens syv kapitler, hvor de ud over et besøg i hos Menelaos og Helene i Sparta rejser forbi Skylla og Charybdis, besøger Polyfem og Kirke, tager omkring dødsriget og endelig finder Odysseus i en ynkelig forfatning på Ogygia hos Kalypso.

De rejser med andre ord i Odysseus' fodspor, og alle deres værter fortæller da også om Odysseus' besøg som de, ikke så overraskende, er noget utilfredse med. Polyfem er fx indigneret over hvordan han blev berøvet og blindet af Odysseus. Samtidig bliver Polyfems historie et spejl for Telemakos' idet deres fædre har enorm status og samtidig på hver deres måde har svigtet sønnen. Odysseus' heltestatus bliver på flere måde gjort usikker eller mindre hæderlig når hans tidligere værter fortæller om hvordan de er blevet udnyttet og narret af ham, ikke helt ulig Telemakos' erfaringer med bejlerne på Ithaka.

Romanen har på samme tid en følelsesfuld alvor og et eventyrligt homerisk univers. Barfoed lægger her vægt på temaet om faderskab og afstand som dels er centralt hos Homer, dels er relaterbart for moderne mennesker.

Tematisk minder bogen om Daniel Mendelsohns fremragende memoir *An Odyssey: A Father, A Son, and an Epic* (2017) hvor filologen Mendelsohn underviser i *Odysseen* og får sin far som skeptisk studerende – også her er det at have og forstå en far hovedinteressen, selvom det er en anden genre og stil end hos Barfoed.

Athena Farrokhzad: *Tragedierna*

Athena Farrokhzads seneste udgivelse, *Tragedierna*, består af tre fortsættelser på græske dramaer: "Moralen enligt Medea", "Antigones arv" og "Persernas pris". Farrokhzad er en svensk og utroligt hyldet digter og dramatiker som brød igennem med digtsamlingen *Vitsvit* (2013) som udkom under samme titel på dansk og også her fik en del opmærksomhed. Hendes tekster er på forskellig vis magtkritiske og kredser blandt andet om strukturelle problemer i forhold til klasse, eksil og køn.

Det er da også centrale temaer i bogens tre dramaer, som hver især fungerer som en nutidig fortsættelse på et antikt drama: Medea møder moralen på scenen, og de har en poetisk og kritisk dialog om Medea-skikkelsens funktion og virkningshistorie; Ismene reflekterer over Antigone som modstandsfigur i en dialog med koret og med

sin søsters spøgelse; skuespillerne i en opsætning af Aischylos' *Perserne* kommer med en skarp og vittig hvidhedskritik.

Der er ganske vist store forskelle imellem de tre dramaer, men de har en utroligt interessant intersektionel feministisk bevidsthed og et syleskarpt sprog til fælles som gør værket yderst læseværdigt. Alle skildrer de et *efter*, hvor Medea og Antigone fungerer som hver sit kulturhistoriske prisme gennem deres kanoniske status, mens *Perserne*, lidt mindre kanonisk, med humoristisk tæft bliver problematiseret som et vestligt blik på en østlig kultur.

Der findes mange og gode receptionsværker inden for tragediegenren. I tråd med Farrokhzad vil jeg fremhæve Sara Stridsbergs herligt campede *Medealand* (2009) og Anne Carsons sjove og mangefacetterede *Antigonick* (2012). Ligesom disse er *Tragedierna* en kort bog med nedbarberede dialoger, men den virker alligevel omfangsrig fordi den beskæftiger sig med en enorm og kulturelt formativ tragediereception.

Klassisk græsk poesi i en moderne verden

Historien om Ingen og *Tragedierna* har altså en fælles ambition om at gøre antikkens poesi levende og relevant i den tid vi lever i, en virkelig god og sympatisk ambition. De tager sig meget hensigtsmæssige friheder i tid og karaktergalleri og opnår på den måde det de sætter sig for: For Barfoed at nå et yngre publikum med en relaterbar og dramatisk historie, og for Farrokhzad at skabe et politisk udsagn med en stor sproglig kvalitet og gennemslagskraft.